

T.C.
ÇEVRE VE ŞEHİRCİLİK BAKANLIĞI
Strateji Geliştirme Başkanlığı

Sayı :30824082-610697782
Konu :Yazılı Soru Önergeleri

7/41714 GK 109
7/42149 GK 112
7/42151 GK 112
7/42150 "
7/41148 GK 103

02 Nisan 2021

.../.../2021

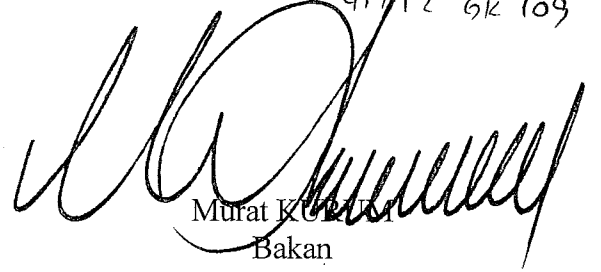
TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

7/41921 GK 111
7/41716 GK 109
7/42842

Milletvekilllerimiz tarafından şahsıma yöneltilen ve ilişik listede; TBMM Esas numaraları ve konuları belirtilen yazılı soru önergeleri incelenmiş olup, söz konusu önergelerde yer alan hususlara ilişkin cevaplarımız ekte sunulmuştur.

Bilgilerinizi ve gereğini arz ederim.

7/17100 GK 12
7/41307 GK 104
7/41710 GK 109
7/41712 GK 109

Murat Kocaer
Bakan

7/42162 GK 112
7/42432-42433
7/43043
7/40056 GK 88
7/41154-41155
GK 103
7/41157 GK 103
7/41616-41617-41618
GK 106
7/42838-42839
7/41718 GK 109
7/42429-42430
7/41051 GK 102
7/41141 GK 103
7/41143 GK 103
7/41400 GK 106
7/41403 GK 106

EK:

- Liste (7 Sayfa)
- Cevap Yazısı (37 Adet, 66 Sayfa)

7/40302 GK 91
7/41302-41303
GK 104

**DİYARBAKIR MİLLETVEKİLİ
SAYIN REMZİYE TOSUN'UN
TBMM 7/41618 ESAS SAYILI
YAZILI SORU ÖNERGESİNE AİT
SORULAR VE CEVAPLARI**

SORULAR:

Batman İl Özel İdaresince ilan edilen Batman İli Sason İlçesi Dicle Havzası-Zori Çayı üzerinde Metin HES (regülatör ve santralleri, malzeme ocağı, kırma-eleme-yıkama tesisi ve beton santrali) amaçlı 1/5000 ölçekli Nazım İmar Planı ve 1/1000 ölçekli Uygulama İmar Planı, 19.11.2020 tarihinde ve 2020/138 sayılı Batman İl Genel Meclisi kararınca kabul edilmiştir. Batman'ın Sason ilçesi Balbaş köyü, Pazarcık mevki ile Diyarbakır'ın Kulp ilçesi Çağıl, Sında, Salkımlı köy ve mezarlarını kapsayacak olan Metin HES (Kayser Barajı) projesi, 452 parsel ve 67.450 m2'lik geniş bir alanı kapsamaktadır. Söz konusu bölgede yaşayan yurttaşların temel geçim kaynağı tarım ve hayvancılıktır. Bu anlamda Metin HES projesi yumaşların ekonomik ve sosyolojik sıkıntılar çekeceği, bölgede 'Dürüstan küme evlerinde' yaşayan yurttaşların menfaatlerini ihlal edeceği açıktır. Anayasa'nın 17/1. maddesi "... Herkes yaşama, maddi ve manevi varlığını koruma ve geliştirme hakkına sahiptir..." şeklinde düzenlenmiştir. Bölgede yaşayan yurttaşlar Metin HES (Kayser) projesine karşı oldukları beyan etmişler, ÇED sürecinde görüşlerinin alınmadığını ifade etmişler ve gerekli kurumlara itirazda bulunmuşlardır. Sason kırsalı 1. derece deprem bölgesi olmasından kaynaklı kurulacak olan HES projesi, bölgeyi sismik olarak aktifleştirecektir. Bu anlamda Metin HES (Kayser) projesi, bölgenin doğal zenginlikleri göz önüne alındığında sadece doğal ve canlı yaşamı değil, ekonomik göçe zorlaması ve deprem riskini artırması bakımında insan yaşamını olumsuz bir şekilde etkileyecektir. Bu bağlamda,

1-Metin HES (Kayser Barajı) projesinin olduğu alanın yakınlarında birçok baraj bulunmaktadır. Bakanlığınızca Metin HES (Kayser Barajı) projesinin hangi açılarından kamu yararını gözetilmiştir?

2-Anayasa'nın 56. Maddesi ve temel çevre hukuku prensipleri uyarınca halkın çevresel yönetim süreçlerine katılım hakkı çevre hakkını unsurlarındandır. Bakanlığınız, yurttaşların Metin HES (Kayser Barajı) projesi sürecine katılamadığından haberdar mıdır?

3-ÇED süreci kapsamında halkın katılımı toplantısının usulüne uygun yapılmamış olması, halkın görüşleri alınmadan ÇED sürecinin başlatılmış olması ve olumlu rapor alınması, Anayasa, Çevre hukuku ve ilgili mevzuatlara aykırı değil midir?

4-Bakanlığınız söz konusu durum ile ilgili bir işlem başlatacak mıdır?

5-Metin HES projesinin yurttaşlarda yaratacağı mağduriyetlere karşı Bakanlığınız bir tedbir alacak mıdır?

6-Yurttaşların çevresel yönetim süreçlerine katılım hakkının ihlal edildiği projeler var mıdır? Son yirmi yıl içinde buna benzer, yumaşların katılım süreçlerini ihlal eden projelerin sayısı kaçtır?

CEVAPLAR:

1- "Metin HES (Kayser Barajı Malzeme Ocakları, Kırma-Eleme Tesisi, Beton Santrali)" Projesi ile

İlgili hazırlanan Fizibilite Raporu 2011 yılında Tarım ve Orman Bakanlığı DSİ Genel Müdürlüğü tarafından uygun bulunmuş ve akabinde başvuru tarihinde yürürlükte olan ÇED Yönetmeliği kapsamında ÇED Başvuru Dosyası Bakanlığımıza sunulmuştur. Dolayısı ile kamu kurumu olan DSİ Genel Müdürlüğü tarafından uygun bulunan bu ve benzeri projeler kamu yararı gözetilerek projelendirilmekte ve ilgili tüm mevzuat gereklerine göre de işleyişi yürütülmektedir. ÇED süreci içerisinde ise Bakanlığımız tarafından oluşturulan İnceleme ve Değerlendirme komisyonunda yer alan kurumların görüşleri alınmış olup, yine ilgili tüm kamu kurumlarının yer aldığı komisyon tarafından yapılan inceleme ve değerlendirme sonunda 13.02.2014 tarihinde ÇED Olumlu Kararı verilmiştir.

2,3,4-19.08.2011 tarihinde sözkonusu proje için ÇED Yönetmeliği kapsamında Bakanlığımıza başvuru yapılmış, 28.11.2011 tarihinde Diyarbakır İlinde, 29.11.2011 tarihinde Batman İlinde Halkın Katılımı Toplantıları gerçekleştirilmiştir. 02.12.2011 tarihinde Komisyonun Kapsam ve Özel Format Belirleme Toplantısı, ÇED Raporu'nun değerlendirildiği 1.İDK Toplantısı 10.07.2013 tarihinde, 2.İDK Toplantısı da 22.11.2013 tarihinde gerçekleştirilmiştir. ÇED Yönetmeliğinin 9.maddesi gereğince halkı yatırım hakkında bilgilendirmek ve projeye ilişkin görüş ve önerilerini almak ve sürece dahil etmek üzere öncelikle 15 Kasım 2011 tarihli Türkiye ve Diyarbakır Söz ile Batman Barış Gazetelerinde toplantı yer ve saatin yer aldığı ilanlar yayınlanmış olup, 28.11.2011 tarihinde, saat 13.00'te Başbuğ Köyü(Diyarbakır-Kulp), Köy Odasında ve 29.11.2011 tarihinde, saat 11.00'de Sason Belediyesi(Batman) toplantı salonunda Halkın Katılımı Toplantıları yapılmıştır. Diğer taraftan ÇED Yönetmeliği gereği her proje hakkında başvurudan nihai aşamaya kadar gerek Bakanlığımız gerekse ilgili İl Müdürlüğümüz web sayfasında duyurular ve bilgilendirmeler yapılmaktadır. Dolayısıyla mevzuata uygun olarak halkı bilgilendirme süreci yürütülmüş olup, proje hakkında yerel ve ulusal ölçekte haberdar olunabilmesi için hem ulusal ve yerel düzeyde gazetelerde ilan edilmiş hem de web sayfa üzerinden sürecin her aşaması duyurulmuştur.

5-ÇED süreci bir senaryolar silsilesidir ve amacı projenin mevcut çevre ve insan sağlığı üzerine yapacağı etkilerin bir takım ön veriler kullanılarak çevresel etkileri konusunda tahminler, hesaplamalar ve kestirimler yapılarak çevre korumaya yönelik önlemler aldırmasıdır. ÇED, her projenin başlangıç aşamasında uygulanmakta olup, verilen ÇED Olumlu Kararı sonrasında yatırıma başlanılabilmesi için ilgili tüm kamu kurum ve kuruluşlardan gerekli izinlerin alınması gerekmektedir. Metin HES Projesi Nihai ÇED Raporunda, gerek inşaat döneminde gerekse işletme döneminde meydana gelmesi muhtemel etkileri ortadan kaldırmak/en aza indirmek için alınacak tedbirler açıklanarak gerekli taahhütler alınmış olup, Bakanlığımız ile Batman ve Diyarbakır Çevre ve Şehircilik İl Müdürlükleri tarafından gerekli izleme ve denetim çalışmaları yürütülmektedir. Bakanlığımız tarafından yürütülen ÇED süreçlerinde; çevre ve insan sağlığına ilişkin alınacak önlemlere dair taahhüt edilen hususların yerine getirilmediğinin tespit edilmesi halinde 2872 sayılı Çevre Kanunu ve bu Kanuna istinaden yayımlanan yönetmelikler kapsamında, ani, birleşik ve şikâyet üzerine denetimler yapılmaktadır.

6-Ülkemizde planlanan ve ÇED Yönetmeliği kapsamında Bakanlığımıza başvurusu yapılan her projede yürütülen ÇED sürecinde, Yönetmelikte yer aldığı üzere halk ve ilgili halkın katılım sağlayabilmesi amacıyla gerekli tüm yöntemler (anons, askıda ilan, internet vb) kullanılmaktadır.